[2024] 3 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 2024 ਆਈ.ਐਨ.ਐਸ .ਸੀ 233

ਏ.ਐਮ. ਮੋਹਨ

ਬਨਾਮ

ਰਾਜ ਦੀ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ ਐਸ.ਐਚ.ਓ. ਅਤੇ ਹੋਰ

ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਪੀਲ ਨੰ. 1716 ਦਾ 2024

20 ਮਾਰਚ 2024

[ਬੀ.ਆਰ. ਗਵਈ, ਰਾਜੇਸ਼ ਬਿੰਦਲ ਅਤੇ ਸੰਦੀਪ ਮਹਿਤਾ, ਜੇ.ਜੇ]

ਵਿਚਾਰ ਲਈ ਮੁੱਦਾ

ਦੋਸ਼ੀ ਨੰਬਰ 1,2 ਅਤੇ 3 (ਅਪੀਲਕਰਤਾ) ਵਿਰੁੱਧ ਧਾਰਾ 420 ਨਾਲ ਪੜ੍ਹੋ ਧਾਰਾ.34, ਦੰਡ ਸੰਹਿਤਾ, 1860 ਅਧੀਨ ਸਜ਼ਾਯੋਗ ਅਪਰਾਧਾਂ ਲਈ ਐਫਆਈਆਰ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਕੀ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਧਾਰਾ 482, ਕੋਡ ਆਫ਼ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜ਼ਰ, 1973 ਅਧੀਨ ਦਾਇਰ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨਾ ਜਾਇਜ਼ ਹੈ। ਧਾਰਾ 420, ਆਈ. ਪੀ. ਸੀ., ਜੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਆਕਰਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਹੈੱਡਨੋਟਸ

ਦੰਡ ਸੰਹਿਤਾ, 1860- ਧਾਰਾ.420-ਸਮੱਗਰੀ- ਧਾਰਾ.420 ਜਦੋਂ ਖਿੱਚਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾਂਦਾਃ

ਆਯੋਜਿਤ: ਧਾਰਾ. 420, ਆਈ. ਪੀ. ਸੀ. ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਆਕਰਸ਼ਿਤ ਕਰਨ ਲਈ, ਐਫ. ਆਈ. ਆਰ./ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਨੂੰ ਇਹ ਦਰਸਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ. 415, ਆਈ. ਪੀ. ਸੀ. ਦੇ ਤੱਤ ਬਣਾਏ ਗਏ ਹਨ-ਇਹ ਦਿਖਾਇਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਐਫ. ਆਈ. ਆਰ./ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਧੋਖੇ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਕਰਦੀ ਹੈ; ਧੋਖਾਧੜੀ ਜਾਂ ਬੇਈਮਾਨੀ ਨਾਲ ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਕੋਈ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇਣ ਲਈ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਕਰਨਾ; ਅਤੇ ਲਾਲਚ ਦੇਣ ਵੇਲੇ ਦੋਸ਼ੀ ਦਾ ਬੇਈਮਾਨ ਇਰਾਦਾ। – ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਲਾਲਚ ਦੇਣ ਦੀ ਕੋਈ ਭੂਮਿਕਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ - ਇਲਜ਼ਾਮ ਡਬਲਯੂ.ਆਰ.ਟੀ ਲਾਲਚ ਸਿਰਫ ਦੋਸ਼ੀ ਨੰਬਰ 1 ਅਤੇ 2 ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਹਨ - ਇਸ ਦੀ ਬਜਾਏ, ਐਫਆਈਆਰ ਅਤੇ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਦੇ ਅਧਿਐਨ ਤੋਂ, ਇਹ ਖੁਲਾਸਾ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਅਤੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਿਸੇ ਕਿਸਮ ਦਾ ਕੋਈ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ ਸੀ-ਐਫਆਈਆਰ ਜਾਂ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ, ਭਾਵੇਂ ਇਸ ਦੇ ਮੁੱਲ' ਤੇ ਲਈ ਗਈ ਹੋਵੇ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 420, ਆਈਪੀਸੀ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਆਕਰਸ਼ਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਸਮੱਗਰੀ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ - ਬੇਇੱਜ਼ਤੀ ਦਾ ਲਾਲਚ ਆਈ. ਪੀ. ਸੀ. ਦੇ ਉਪ ਧਾਰਾ.415 ਅਤੇ 420 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਆਕਰਸ਼ਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਅਨਿਸ਼ਚਿਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਘਾਟ ਹੈ - ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਇਸ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਵਿੱਚ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਵਿਰੁੱਧ ਅਪਰਾਧਿਕ ਕਾਰਵਾਈ ਜਾਰੀ ਰੱਖਣਾ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਹੋਰ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ ਜਿਸ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਨਿਆਂ ਦੀ ਘਾਟ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। – ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਵਿਰੁੱਧ ਦਾਇਰ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਦੇ ਨਾਲ ਇਤਰਾਜ਼ਯੋਗ ਆਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਐਫ. ਆਈ. ਆਰ. ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। [ਪੈਰਾ 13,15,19,20 ਅਤੇ 24]

ਲੇਖਕ

ਕੋਡ ਆਫ਼ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜ਼ਰ, 1973- ਧਾਰਾ.482-ਅਧੀਨ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ-ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ ਗਈ.

ਕੋਡ ਆਫ਼ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜ਼ਰ, 1973- ਧਾਰਾ.482-ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਵਿਰੁੱਧ ਐਫ. ਆਈ. ਆਰ. ਧਾਰਾ ਅਧੀਨ. 420 ਨਾਲ ਪੜ੍ਹੋ ਧਾਰਾ.34, ਪੀਨਲ ਕੋਡ, 1860 - ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਯੂ/ਐਸ 482 ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ -ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਮੌਜੂਦਾ ਅਪੀਲ-ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀਆਂ ਦੀ ਦਲੀਲ ਹੈ ਕਿ ਕਿਉਂਕਿ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਮੌਜੂਦਾ ਅਪੀਲ ਖਾਰਜ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈਃ

ਆਯੋਜਿਤ: ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਵਿਵਾਦ ਕੋਈ ਮੈਰਿਟ ਨਹੀਂ ਰੱਖਦਾ - ਜਿਵੇਂ ਕਿ (ਆਨੰਦ ਕੁਮਾਰ ਮੋਹੱਤਾ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਰਾਜ ਐਨ. ਸੀ. ਟੀ. ਦਿੱਲੀ) ਗ੍ਰਹਿ ਵਿਭਾਗ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ, [2018] 13 ਐਸ. ਸੀ. ਆਰ. 1028 ਵਿੱਚ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਇਸ ਸੈਕਸ਼ਨ ਦੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹਾ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੋ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨੂੰ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਜਾਂ ਨਿਆਂ ਦੀ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਲਈ ਐਫ. ਆਈ. ਆਰ. ਦੇ ਪੜ੍ਹਾਅ ਤੱਕ ਸੀਮਤ ਕਰਦਾ ਹੈ। – ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 482 ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ ਭਾਵੇਂ ਕਿ ਡਿਸਚਾਰਜ ਅਰਜ਼ੀ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਲੰਬਿਤ ਹੋਵੇ- ਅਸਲ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਮੰਨਣਾ ਇੱਕ ਮਜ਼ਾਕ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਵਿਰੁੱਧ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਐਫਆਈਆਰ ਦੇ ਪੜ੍ਹਾਅ 'ਤੇ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਪਰ ਜੇ ਇਹ ਅੱਗੇ ਵਧ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਦੋਸ਼ ਇੱਕ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋ ਗਏ ਹਨ - ਇਸ ਦੇ ਉਲਟ ਇਹ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜੇ ਐੱਫ. ਆਈ. ਆਰ. ਨੇ ਜਾਂਚ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਦਾ ਰੂਪ ਲੈ ਲਿਆ ਹੈ ਤਾਂ ਐੱਫ. ਆਈ. ਆਰ. ਕਾਰਨ ਹੋਈ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਹੋਰ ਵਧ ਜਾਂਦੀ ਹੈ - ਇਹ ਸ਼ਕਤੀ ਬਿਨਾਂ ਸ਼ੱਕ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਲਈ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 21,23]

ਕੇਸਕਾਨੂੰਨਦਾਹਵਾਲਾਦਿੱਤਾ
ਪ੍ਰੋ. ਆਰ.ਕੇ. ਵਿਜੈਸਾਰਥੀ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਸੁਧਾ ਸੀਤਾਰਮ ਅਤੇ ਹੋਰ [2019] 2 ਐਸਸੀਆਰ 185: (2019) 16 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 739; ਆਨੰਦ ਕੁਮਾਰ ਮੋਹੱਤਾ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਰਾਜ (ਐਨ.ਸੀ.ਟੀ. ਦਿੱਲੀ) ਗ੍ਰਹਿ ਵਿਭਾਗ ਅਤੇ ਹੋਰ [2018] 13 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ 1028: (2019) 11 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 706; ਹਾਜੀ ਇਕਬਾਲ ਉਰਫ ਬਾਲਾ ਦੁਆਰਾ ਐੱਸ.ਪੀ.ਓ.ਏ. ਯੂ.ਪੀ. ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ (2023) ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. ਔਨਲਾਈਨ ਐਸ.ਸੀ. 946-'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ।

ਇੰਡੀਅਨ ਆਇਲ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਬਨਾਮ ਐੱਨਈਪੀਸੀ ਇੰਡੀਆ ਲਿਮਟਿਡ ਅਤੇ ਹੋਰ [2006] ਸਪਲਾਈ. 3 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ 704: (2006) 6 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 736; ਜੀ. ਸਾਗਰ ਸੂਰੀ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਯੂ.ਪੀ. ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ [2000] 1 ਐਸ. ਸੀ. ਆਰ. 417:2 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ. 636; ਅਰਚਨਾ ਰਾਣਾ ਬਨਾਮ ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ (2021) 3 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ. 751; ਦੀਪਕ ਗਾਬਾ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ

[2024] 3 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ

(2023) 3 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ. 423; ਮਰੀਅਮ ਫਸੀਹੁਦੀਨ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਰਾਜ ਦੁਆਰਾ ਅਦੁਗੋਦੀ ਪੁਲਿਸ ਸਟੇਸ਼ਨ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ [2024] 1 ਐੱਸਸੀਆਰ 623: (2024) ਐੱਸ.ਸੀ.ਸੀ ਔਨਲਾਈਨ ਐੱਸ.ਸੀ. 58-ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਐਕਟ ਦੀ ਸੂਚੀ
ਕੋਡ ਆਫ਼ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜ਼ਰ, 1973; ਪੀਨਲ ਕੋਡ, 1860

ਮੁੱਖ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੀ ਸੂਚੀ
ਰੱਦ ਕਰਨਾ; ਧੋਖਾ; ਧੋਖਾ; ਬੇਈਮਾਨ ਇਰਾਦਾ; ਬੇਈਮਾਨ ਲਾਲਚ; ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਦੁਰਵਰਤੋਂ; ਨਿਆਂ ਦੀ ਦੁਰਵਰਤੋਂ।

ਤੋਂ ਮਾਮਲਾ ਸਾਹਮਣੇ ਆ ਰਿਹਾ ਹੈ
ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਅਪੀਲ ਨਿਆਂਇਕ ਫੈਸਲਾ: 2024 ਦੀ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਅਪੀਲ ਨੰ. 1716

ਮਦਰਾਸ ਵਿਖੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਆਫ ਜੁਡੀਸੀਏਚਰ ਦੇ 15.07.2022 ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਤੋਂ ਸੀ.ਆਰ.ਐਲ.ਓ.ਪੀ. ਨੰ .20716 of 2020

ਪਾਰਟੀਆਂ ਲਈ ਪੇਸ਼ਕਾਰੀਆਂ
ਐੱਸ. ਨਾਗਾਮੁਥੂ, ਸੀਨੀਅਰ ਐਡ., ਐੱਸ. ਹਰੀਹਰਨ, ਐੱਸ. ਸਾਥੀਆਸੀਲਨ, ਅਮਾਨ ਸ਼੍ਰੇਅਸ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਮੰਨਤ ਟਿਪਨਿਸ, ਅੰਸ਼ੁਲ ਸਿਆਲ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਭਾਵਨਾ ਦੁਹੂਨ, ਐਡ. ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਲਈ।
ਵੀ. ਕ੍ਰਿਸ਼ਨਾਮੂਰਤੀ, ਸੀਨੀਅਰ ਏ.ਏ.ਜੀ., ਡੀ. ਕੁਮਾਨਨ, ਸ਼ੇਖ ਐੱਫ. ਕਾਲੀਆ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਦੀਪਾ। ਐਸ, ਜੀ. ਆਨੰਦ ਸੇਲਵਮ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਲਕਸ਼ਮੀ ਰਾਮਮੂਰਤੀ, ਐਡ. ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਵਾਲਿਆਂ ਲਈ.

ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦਾ ਫੈਸਲਾ / ਹੁਕਮ
ਫ਼ੈਸਲਾ
ਬੀ.ਆਰ. ਗਵਈ, ਜੇ.

1. ਛੁੱਟੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ।
2. ਮੌਜੂਦਾ ਅਪੀਲ ਅਪਰਾਧਿਕ ਓ.ਪੀ. ਵਿੱਚ ਮਦਰਾਸ ਵਿਖੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਆਫ਼ ਜੁਡੀਕੇਚਰ ਦੇ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਦੁਆਰਾ 15 ਜੁਲਾਈ 2022 ਨੂੰ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਨੰ. 2020 ਦਾ 20716 ਅਤੇ ਸੀਆਰਐਲ. ਐਮ.ਪੀ. ਨੰ. 8763 ਦਾ 2020, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਮੌਜੂਦਾ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਕੋਡ ਆਫ਼ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜ਼ਰ, 1973 ("ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ ". ਸੰਖੇਪ ਵਿੱਚ) ਦੀ ਧਾਰਾ 482 ਦੇ ਤਹਿਤ ਰਿਕਾਰਡ ਮੰਗਣ ਅਤੇ ਪਹਿਲੀ ਸੂਚਨਾ ਰਿਪੋਰਟ ("ਐਫਆਈਆਰ") ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ ਦਾਇਰ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ । 2020 ਦਾ 21, ਐਸ. ਐਚ. ਓ., ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਅਪਰਾਧ ਸ਼ਾਖਾ, ਕਾਂਚੀਪੁਰਮ ਦੀ ਫਾਈਲ 'ਤੇ, [2024] 3 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ

ਭਾਰਤੀ ਦੰਡ ਸੰਹਿਤਾ, 1860 (ਸੰਖੇਪ ਵਿੱਚ "ਆਈ. ਪੀ. ਸੀ".) ਦੀ ਧਾਰਾ 420 ਦੇ ਨਾਲ 34 ਦੇ ਤਹਿਤ ਪੜ੍ਹੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਅਪਰਾਧ ਦੇਸੰ ਬੰਧ ਵਿੱਚ

ਤੱਥ

3. ਵੇਰਵਿਆਂ ਤੋਂ ਵੱਖ, ਮੌਜੂਦਾ ਅਪੀਲ ਵੱਲ ਲੈ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਤੱਥ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹਨ

3.1 ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦਾ ਕੇਸ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਸਾਲ 2016 ਦੌਰਾਨ ਦੋਸ਼ੀ ਨੰ. 2-ਸੁਰੇਸ਼ ਪ੍ਰਤਾਬਨ, ਇੱਕ ਕਾਲਜ ਦੋਸਤ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਤੇ, ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਕਾਰਤਿਕ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨਾਮੂਰਤੀ ਕੋਲ ਉਸ ਦੇ ਹੱਥ ਦੇ ਕਰਜ਼ੇ ਨੂੰ ਸਾਫ਼ ਕਰਨ ਲਈ ਕੁਝ ਮਦਦ ਲਈ ਪਹੁੰਚ ਕੀਤੀ। ਦੋਸ਼ੀ ਨੰ. 2 ਨੇ ਅੱਗੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਸ ਦਾ ਦੋਸ਼ੀ ਨੰ. 1-ਲਕਸ਼ਮਣਨ, ਜੋ ਇੱਕ ਹੋਟਲ ਚਲਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਅਤੇ ਰੀਅਲ ਅਸਟੇਟ ਦਾ ਕਾਰੋਬਾਰ ਵੀ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਜ਼ੋਰ ਦੇਣ 'ਤੇ ਨੰ. 2, ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦੋਸ਼ੀ ਨੰਬਰ 2 ਨੂੰ ਵਿੱਤੀ ਸਹਾਇਤਾ ਦੇਣ ਲਈ ਸਹਿਮਤ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ। ਓਰਗਾਡਮ ਅਤੇ ਕਾਂਚੀਪੁਰਮ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਦੇ ਆਲੇ-ਦੁਆਲੇ ਦੇ ਵਪਾਰਕ ਪ੍ਰਾਜੈਕਟ ਲਈ 1,60,00,000/- ਰੁਪਏ ਦੀ ਰਕਮ ਨੂੰ 20 ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੇ ਅੰਦਰ 100% ਲਾਭ ਦੇ ਨਾਲ ਵਾਪਸ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਰਤ ਦੇ ਨਾਲ

3.2 ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਨੇ 18 ਮਾਰਚ 2016 ਨੂੰ 49,25,000/- ਰੁਪਏ, 31 ਮਈ 2016 ਨੂੰ 20,01,000/- ਰੁਪਏ, 13 ਜੂਨ 2016 ਨੂੰ 36,25,000/- ਰੁਪਏ, 8 ਜੁਲਾਈ 2016 ਨੂੰ 30,24,166/- ਰੁਪਏ ਆਰਟੀਜੀਐੱਸ ਰਾਹੀਂ ਟਰਾਂਸਫਰ ਕੀਤੇ। 24,25,834/- ਦੋਸ਼ੀ ਨੰ. 1 ਅਤੇ 2, ਕੁੱਲ .1,60,01,000/- (ਹਾਲਾਂਕਿ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਵਿੱਚ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ 1,60,00,000/- ਰੁਪਏ) ਇਸ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਕਰਨ ਲਈ, ਦੋਸ਼ੀ ਨੰ. 1 ਨੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ 18 ਮਾਰਚ, 2016 ਨੂੰ ਸੁਮੰਗਲੀ ਪਿੰਡ, ਤਿਰੂਵੰਨਮਲਾਈ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਵਿੱਚ 100 ਪਲਾਟਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਇੱਕ ਰਜਿਸਟਰਡ ਸਧਾਰਣ ਮੌਰਗੇਜ ਡੀਡ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਜੋ 2016 ਦੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਨੰਬਰ. 768 ਦੁਆਰਾ 1,00,00,000/- ਰੁਪਏ ਲਈ ਰਜਿਸਟਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

3.3 ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਦੋਸ਼ੀ ਨੰ. 1 ਅਤੇ 2, ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਨੇ ਇੱਕ ਗੈਰ-ਰਜਿਸਟਰਡ ਸਮਝੌਤਾ ਪੱਤਰ ਦਾਖਲ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਆਰਟੀਜੀਐਸ ਦੁਆਰਾ 1,50,00,000/- ਰੁਪਏ ਦੀ ਰਕਮ ਅਤੇ 50,00,000/- ਰੁਪਏ ਦੀ ਹੋਰ ਰਕਮ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਨੰ. 1 ਬੈਂਕ. ਉਕਤ ਰਕਮ ਵਿੱਚ, ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਨੇ ਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮੌਜੂਦਾ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ 20,00,000/- ਰੁਪਏ ਦੀ ਰਕਮ ਟ੍ਰਾਂਸਫਰ ਕੀਤੀ ਏ.ਐਮ ਮੋਹਨ ਸਿੰਘ (ਦੋਸ਼ੀ ਨੰ.3). ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਦੋਸ਼ੀ ਨੰਬਰ 1 ਨੇ ਮੌਜੂਦਾ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਪਿੰਡ ਚਿਤੂਰ, ਸ੍ਰੀਪੇਰੰਬੁਦੂਰ ਤਾਲੁਕ ਵਿਖੇ ਸਥਿਤ 9.80 ਏਕੜ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਖਰੀਦ ਲਈ 1,80,00,000/- ਰੁਪਏ ਦੀ ਰਕਮ ਵੀ ਤਬਦੀਲ ਕਰ ਦਿੱਤੀ। 2,00,00,000/- ਰੁਪਏ ਦੀ ਉਕਤ ਅਦਾਇਗੀ ਨੂੰ 10,00,00,000/- ਰੁਪਏ ਦੀ ਰਿਟਰਨ ਦੇ ਨਾਲ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਕਰਨ ਲਈ, ਦੋਸ਼ੀ ਨੰ. 1 ਦੇ ਜਨਰਲ ਪਾਵਰ ਦਾ ਇੱਕ ਰਜਿਸਟਰਡ ਡੀਡ ਚਲਾਇਆ

ਅਟਾਰਨੀ ("ਜੀ. ਪੀ. ਏ".) ਮਿਤੀ 3 ਫਰਵਰੀ 2017, ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ, ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਨੰ. 3733/2017, ਉਪਰੋਕਤ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦੇ ਪੱਖ ਵਿੱਚ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਨੰਬਰ 386/2017 ਮਿਤੀ 9 ਫਰਵਰੀ 2017 ਦੁਆਰਾ ਕਾਂਚੀਪੁਰਮ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਦੇ ਵੇਲਾਰਈ ਪਿੰਡ ਵਿੱਚ ਸਥਿਤ 2.52 ਏਕੜ ਜ਼ਮੀਨ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਇੱਕ ਰਜਿਸਟਰਡ ਵਿਕਰੀ ਡੀਡ ਨੂੰ ਵੀ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ।

3.4 ਦੋਸ਼ੀ ਨੰ. 1 ਨੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ 27 ਫਰਵਰੀ 2017 ਨੂੰ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਨੰਬਰ 373/2017 ਰਾਹੀਂ ਰਜਿਸਟਰਡ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਸੁੰਗੁਵਰਚਤਰਮ ਪਿੰਡ ਵਿੱਚ 2.14 ਏਕੜ ਜ਼ਮੀਨ (ਹਾਲਾਂਕਿ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਵਿੱਚ '1.64 1/2 ਏਕੜ ਜ਼ਮੀਨ ਵੇਚਣ ਲਈ ਰਜਿਸਟਰਡ ਸਮਝੌਤਾ' ਵਜੋਂ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ) ਲਈ ਇੱਕ ਮੌਰਗੇਜ ਡੀਡ ਵੀ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੋਸ਼ੀ ਨੰ. 1 ਅਤੇ 2 ਨੇ 49,85,500/- ਰੁਪਏ ਦੀ ਰਕਮ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਸੀ ਅਤੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ 5 ਮਾਰਚ 2017 ਨੂੰ ਗੈਰ-ਰਜਿਸਟਰਡ ਕਰਜ਼ਾ ਸਮਝੌਤਾ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਸੀ ਅਤੇ ਪ੍ਰਤੀ ਮਹੀਨਾ 60,000/- ਰੁਪਏ ਦੇ ਵਿਆਜ ਦੇ ਨਾਲ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਸਹਿਮਤ ਹੋਏ ਸਨ। ਵਿਆਜ ਦੇ ਨਾਲ ਉਕਤ ਰਕਮ ਦੀ ਮੁੜ ਅਦਾਇਗੀ ਲਈ, ਦੋਸ਼ੀ ਨੰ. 1 ਨੇ 58,50,000/- ਰੁਪਏ ਦਾ ਚੈੱਕ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਅਤੇ ਨਾਕਾਫ਼ੀ ਫੰਡਾਂ ਕਾਰਨ ਇਸ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

3.5 ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰੇ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਦੋਸ਼ੀ ਨੰ. 1 ਅਤੇ 2, ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦੋਸ਼ੀ ਨੰਬਰ 1 ਦੁਆਰਾ ਕਰਵਾਏ ਗਏ "ਗੋਲਡ ਚਿੱਟ ਕਾਰੋਬਾਰ" ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਇਆ। 1 ਅਤੇ 1,20,000/- ਰੁਪਏ ਪ੍ਰਤੀ ਮਹੀਨਾ, ਮਾਰਚ 2016 ਤੋਂ ਅਗਸਤ 2017 ਤੱਕ, ਕੁੱਲ ਮਿਲਾ ਕੇ 21,60,000/- ਰੁਪਏ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤਾ। ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਨੇ ਸਾਰੀ ਰਕਮ ਲੁੱਟ ਲਈ ਅਤੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਨੂੰ ਧੋਖਾ ਦਿੱਤਾ। ਦੋਸ਼ੀ ਨੰ. 1 ਨੇ ਆਪਣੇ ਆਪ 58 ਪਲਾਟਾਂ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕੀਤਾ ਸੀ ਅਤੇ ਵਿਆਜ ਦੇ ਨਾਲ 1,00,00,000/- ਰੁਪਏ ਦੀ ਗਿਰਵੀ ਰੱਖੀ ਰਕਮ ਵਾਪਸ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਪਿੰਡ ਚਿਤੂਰ ਦੀ 9.80 ਏਕੜ ਜ਼ਮੀਨ ਸਬੰਧੀ ਖੜ੍ਹੇ ਪਾਵਰ ਆਫ ਅਟਾਰਨੀ ਨੂੰ ਵੀ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਨੂੰ ਬਿਨਾਂ ਨੋਟਿਸ ਦਿੱਤੇ ਤੀਜੀ ਧਿਰ ਨੂੰ ਵੇਚ ਦਿੱਤਾ। ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਅਤੇ ਹੋਰ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੇ ਧੋਖਾਧੜੀ, ਧੋਖਾਧੜੀ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਦੀ ਅਪਰਾਧਿਕ ਉਲੰਘਣਾ ਦੀ ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ ਅਤੇ ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਕੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਨੂੰ 16,01,00,000/- ਰੁਪਏ (ਹਾਲਾਂਕਿ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਵਿੱਚ 16,06,00,000/- ਰੁਪਏ ਵਜੋਂ ਦਰਸਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ) ਦੀ ਠੱਗੀ ਮਾਰੀ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ।

3.6 ਜੁਡੀਸ਼ੀਅਲ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਅੱਗੇ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ, ਐਫ. ਆਈ. ਆਰ. ਅਪਰਾਧ ਨੰ. 2020 ਦਾ 21 7 ਨਵੰਬਰ 2020 ਨੂੰ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਅਪਰਾਧ ਸ਼ਾਖਾ, ਕਾਂਚੀਪੁਰਮ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ੀ ਨੰ. 1, 2 ਅਤੇ 3 ਲਈ

ਆਈ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 420 ਦੇ ਨਾਲ 34 ਦੇ ਤਹਿਤ ਸਜ਼ਾਯੋਗ ਅਪਰਾਧ।

3.7 ਇਸ ਤੋਂ ਦੁਖੀ ਹੋ ਕੇ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਇੱਕ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਓ.ਪੀ. ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ। ਨੰ. ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ 2020 ਦੀ 20716, ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 482 ਦੇ ਤਹਿਤ, ਰਿਕਾਰਡ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਨ ਅਤੇ ਉਕਤ ਐਫਆਈਆਰ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ।

3.8 ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਨੇ 15 ਜੁਲਾਈ 2022 ਦੇ ਇਤਰਾਜ਼ਯੋਗ ਆਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਅਤੇ ਹੋਰ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਸਿਰਫ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਨੂੰ ਧੋਖਾ ਦੇਣ ਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਐਫਆਈਆਰ ਤੋਂ ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਵਿਰੁੱਧ ਅਪਰਾਧ ਨੂੰ ਆਕਰਸ਼ਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਦੋਸ਼ ਹਨ, ਜਿਸ ਦੀ ਡੂੰਘਾਈ ਨਾਲ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।

3.9 ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਐਫ. ਆਈ. ਆਰ. ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸੰਗੀਨ ਅਪਰਾਧ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਕਰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਜਾਂਚ ਵਿੱਚ ਦਖਲ ਨਹੀਂ ਦੇ ਸਕਦੀ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 482 ਦੇ ਤਹਿਤ ਪਟੀਸ਼ਨ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਐਫ. ਆਈ. ਆਰ. ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ, ਪਰ ਜਾਂਚ ਏਜੰਸੀ ਨੂੰ ਜਾਂਚ ਪੂਰੀ ਕਰਨ ਅਤੇ ਬਾਰਾਂ ਹਫ਼ਤਿਆਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਦੇ ਅੰਦਰ ਅੰਤਮ ਰਿਪੋਰਟ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ।

3.10 ਇਸ ਨਾਲ ਦੁਖੀ ਹੋ ਕੇ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਮੌਜੂਦਾ ਅਪੀਲ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ 21 ਅਕਤੂਬਰ 2022 ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੁਆਰਾ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

3.11 ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਦਾਇਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਵਾਧੂ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਵਿਸ਼ੇ ਐਫਆਈਆਰ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ 4 ਜਨਵਰੀ 2023 ਨੂੰ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ।

4. ਅਸੀਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਵੱਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਉੱਘੇ ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ ਸ਼੍ਰੀ ਐੱਸ. ਨਾਗਾਮੁਥੂ, ਉੱਘੇ ਸੀਨੀਅਰ ਐਡੀਸ਼ਨਲ ਅਡਵੋਕੇਟ ਜਨਰਲ (ਏ. ਏ. ਜੀ.) ਸ਼੍ਰੀ ਵੀ. ਕ੍ਰਿਸ਼ਨਾਮੂਰਤੀ ਨੂੰ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੰ. 1 ਅਤੇ ਸ਼੍ਰੀ ਜੀ. ਆਨੰਦ ਸੇਲਵਮ, ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੰ. 2.
ਸਬਮਿਸ਼ਨ

5. ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਵੱਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ ਸ਼੍ਰੀ ਨਾਗਾਮੁਥੂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਭਾਵੇਂ ਐਫ. ਆਈ. ਆਰ. ਵਿੱਚ ਕੀਤੇ ਗਏ ਦਾਅਵਿਆਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮੁੱਲ 'ਤੇ ਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਮੌਜੂਦਾ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਵਿਰੁੱਧ ਆਈ. ਪੀ. ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 420 ਅਧੀਨ ਸਜ਼ਾਯੋਗ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਕੋਈ ਕੇਸ ਨਹੀਂ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਅੱਗੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਨ ਨਾਲ ਇਹ ਪਤਾ ਲੱਗੇਗਾ ਕਿ ਆਈ. ਪੀ. ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 420 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਆਕਰਸ਼ਿਤ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਕੋਈ ਵੀ ਸਮੱਗਰੀ ਇਸ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਮਿਲੀ।

[2024] 3 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ

6. ਸ਼੍ਰੀ ਨਾਗਾਮੁਥੂ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਫੈਸਲਿਆਂ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਪੇਸ਼ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ, ਆਈਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 415 ਦੇ ਤਹਿਤ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਅਤੇ ਆਈਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 420 ਦੇ ਤਹਿਤ ਸਜ਼ਾਯੋਗ' ਧੋਖਾਧੜੀ 'ਦੇ ਅਪਰਾਧ ਨੂੰ ਆਕਰਸ਼ਿਤ ਕਰਨ ਲਈ, ਇਹ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਐਫਆਈਆਰ ਨੂੰ' ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ ਲਾਲਚ ',' ਬੇਈਮਾਨੀ 'ਜਾਂ' ਧੋਖਾਧੜੀ 'ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਬਣਾਇਆ ਜਾਵੇ। ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ 'ਧੋਖਾਧੜੀ' ਦੇ ਅਪਰਾਧ ਲਈ, ਨਾ ਸਿਰਫ ਧੋਖਾਧੜੀ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ, ਬਲਕਿ ਅਜਿਹੀ ਧੋਖਾਧੜੀ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ, ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਧੋਖਾਧੜੀ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਕੋਈ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇਣ ਲਈ ਬੇਈਮਾਨੀ ਨਾਲ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਨਾ ਤਾਂ ਐਫ. ਆਈ. ਆਰ. ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਲਾਲਚ, ਧੋਖਾਧੜੀ ਜਾਂ ਬੇਈਮਾਨੀ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਗੱਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਨੇ 2 ਫਰਵਰੀ 2017 ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਬੈਂਕ ਖਾਤੇ ਵਿੱਚ 20,00,000/- ਰੁਪਏ ਦੀ ਰਕਮ ਪਹੁੰਚਾਈ ਸੀ।

7. ਸ਼੍ਰੀ ਨਾਗਾਮੁਥੂ ਨੇ ਅੱਗੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਨੇ ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ ਇਸ ਤੱਥ ਨੂੰ ਦਬਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਦੋਸ਼ੀ ਨੰ. ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਤੋਂ 20,00,000/- ਰੁਪਏ ਦੀ ਰਕਮ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦੇ ਅਗਲੇ ਹੀ ਦਿਨ, ਮਿਤੀ 3 ਫਰਵਰੀ 2017 ਦੀ ਵਿਕਰੀ ਡੀਡ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ। ਇਹ ਅੱਗੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ, ਉਸੇ ਦਿਨ 3 ਫਰਵਰੀ 2017 ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਨੰ. 1 ਨੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਨੰ. 2017 ਦੇ 3733. ਜੀ. ਪੀ. ਏ. ਵਿੱਚ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਨੰਬਰ 1 ਦੁਆਰਾ ਖਰੀਦੀ ਗਈ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਜੀ. ਪੀ. ਏ. ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਇਆ ਸੀ। 1 ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਤੋਂ। ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ 3 ਫਰਵਰੀ 2017 ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਕੋਈ ਭੂਮਿਕਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਲਗਭਗ ਸਾਰੇ ਦੋਸ਼ ਜੀ. ਪੀ. ਏ. ਆਦਿ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਅਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਨੰ. 4-ਸੀਰਲਨ ਅਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਨੰ. 5-ਕਵਿਤਾ ਵੱਲੋਂ ਦੋਸ਼ੀ ਨੰ. 1, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਨਹੀਂ ਹਨ।

8. ਇਸ ਦੇ ਉਲਟ, ਸ਼੍ਰੀ ਜੀ. ਆਨੰਦ ਸੇਲਵਮ, ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੰ. 2 ਪੇਸ਼ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਿਉਂਕਿ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਜਾ ਚੁੱਕੀ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਵਿਅਰਥ ਕਰਾਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਡਿਸਚਾਰਜ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਬਹੁਤ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾਇਰ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਅੱਗੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਐਫ. ਆਈ. ਆਰ. ਦੇ ਬਿਆਨ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਹੋਰ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨਾਲ ਮਿਲ ਕੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਨੂੰ ਧੋਖਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਵੱਡੀ ਰਕਮ ਨਾਲ ਧੋਖਾ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਸੰਗਠਨ

9. ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 482 ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨ. ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਅਤੇ ਅਪਰਾਧਿਕ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਇੰਡੀਅਨ ਆਇਲ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਸੰਖੇਪ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਸੰਖੇਪ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ

ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਬਨਾਮ ਐੱਨਈਪੀਸੀ ਇੰਡੀਆ ਲਿਮਟਿਡ ਅਤੇ ਹੋਰ 1 ਪਹਿਲਾਂ ਦੀਆਂ ਮਿਸਾਲਾਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ। ਉਕਤ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੀਆਂ ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦੇਣਾ ਉਚਿਤ ਹੋਵੇਗਾ, ਜੋ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹਨ:

"12. ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਈ ਫੈਸਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਅਤੇ ਅਪਰਾਧਿਕ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ ਕੋਡ ਆਫ਼ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜ਼ਰ ਦੀ ਧਾਰਾ 482 ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਦੁਹਰਾਇਆ ਹੈ। ਕੁਝ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕਰਨ ਲਈ -ਮਾਧਵਰਾਓ ਜੀਵਾਜੀਰਾਓ ਸਿੰਧੀਆ ਬਨਾਮ ਸੰਭਾਜੀਰਾਓ ਚੰਦਰੋਜੀਰਾਵ ਆਂਗਰੇ [(1988) 1 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 692 : 1988 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ (ਕਰਿ) 234] , ਹਰਿਆਣਾ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਭਜਨ ਲਾਲ [1992 ਪੂਰਕ (1) ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 335 : 1992 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ (ਕਰਿ) 426 , ਰੂਪਨ ਦਿਓਲ ਬਜਾਜ ਬਨਾਮ ਕੰਵਰ ਪਾਲ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ [(1995) 6 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 194 : 1995 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ (ਕਰਿ) 1059], ਸੈਂਟਰਲ ਬਿਊਰੋ ਆਫ ਇਨਵੈਸਟੀਗੇਸ਼ਨ ਬਨਾਮ ਡੰਕਨਸ ਐਗਰੋ ਇੰਡਸਟਰੀਜ਼ ਲਿਮਿਟੇਡ [(1996) 5 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 591 : 1996 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ (ਕਰਿ) 1045] , ਦੇ ਰਾਜ ਬਿਹਾਰ ਬਨਾਮ ਰਾਜੇਂਦਰ ਅਗਰਵਾਲਾ [(1996) 8 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 164 : 1996 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ (ਕਰਿ) 628], ਰਾਜੇਸ਼ ਬਜਾਜ ਬਨਾਮ ਰਾਜ ਦਿੱਲੀ ਦੇ ਐਨ.ਸੀ.ਟੀ (1999) 3 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 259 : 1999 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ (ਕਰਿ) 401], , ਮੇਡਚਲ ਕੈਮੀਕਲਸ ਅਤੇ ਫਾਰਮਾ (ਪੀ) ਲਿਮਿਟੇਡ ਬਨਾਮ ਬਾਇਓਲਾਜੀਕਲ ਈ. ਲਿਮਿਟੇਡ [(2000) 3 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 269 : 2000 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ (ਕਰਿ) 615], , ਹਿਰਦੈ ਰੰਜਨ ਪ੍ਰਸਾਦ ਵਰਮਾ ਵੀ ਬਿਹਾਰ ਰਾਜ [(2000) 4 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 168 : 2000 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ (ਕਰਿ) 786], ਐਮ. ਕ੍ਰਿਸ਼ਨਨ ਬਨਾਮ ਵਿਜੇ ਸਿੰਘ [(2001) 8 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 645 : 2002 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ (ਕਰਿ) 19] ਅਤੇ ਝੰਡੂ ਫਾਰਮਾਸਿਊਟੀਕਲ ਵਰਕਸ ਲਿਮਿਟੇਡ ਬਨਾਮ ਮੁਹੰਮਦ. ਸ਼ਰਫੁਲ ਹੱਕ [(2005) 1 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 122 : 2005 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ (ਕਰਿ) 283] ਸਿਧਾਂਤ, ਸਾਡੇ ਉਦੇਸ਼ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹਨ:

(i) ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਵਿੱਚ ਲਗਾਏ ਗਏ ਦੋਸ਼, ਭਾਵੇਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮੁੱਲ 'ਤੇ ਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਅਪਰਾਧ ਨਹੀਂ ਬਣਦਾ ਜਾਂ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਰੁੱਧ ਕਥਿਤ ਕੇਸ ਨਹੀਂ ਬਣਦਾ।

ਇਸ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ, ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦੀ ਸਮੁੱਚੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ, ਪਰ ਦੋਸ਼ਾਂ ਦੇ ਗੁਣਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ। ਨਾ ਹੀ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਜਾਂਚ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਸਮੱਗਰੀ ਦਾ ਸਾਵਧਾਨੀਪੂਰਵਕ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ਾਂ ਦੀ ਭਰੋਸੇਯੋਗਤਾ ਜਾਂ ਸੱਚਾਈ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ,

1. [2006] ਪੂਰਕ. 3 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ 704 : (2006) 6 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 736 : 2006 ਆਈ.ਐਨ.ਐਸ.ਸੀ 452

ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ ਬੇਨਤੀ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਵਾਰੰਟ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

(ii) ਇੱਕ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਨੂੰ ਵੀ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਸਪੱਸ਼ਟ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਜਦੋਂ ਅਪਰਾਧਿਕ ਕਾਰਵਾਈ ਬਦਲੇ ਦੀ ਭਾਵਨਾ ਜਾਂ ਨੁਕਸਾਨ ਪਹੁੰਚਾਉਣ ਲਈ ਬਦਨੀਤੀ ਨਾਲ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਜਾਂ ਜਿੱਥੇ ਦੋਸ਼ ਬੇਤੁਕੇ ਅਤੇ ਮੂਲ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਅਸੰਭਵ ਹਨ।

(iii) ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਕਿਸੇ ਜਾਇਜ਼ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਦਬਾਉਣ ਜਾਂ ਰੋਕਣ ਲਈ ਨਹੀਂ ਵਰਤੀ ਜਾਏਗੀ। ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਸੰਜਮ ਨਾਲ ਅਤੇ ਬਹੁਤ ਸਾਵਧਾਨੀ ਨਾਲ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।

(iv) ਕਥਿਤ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੱਤਾਂ ਨੂੰ ਬਿਆਨ ਕਰਨ ਲਈ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਜੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਵਿੱਚ ਜ਼ਰੂਰੀ ਤੱਥਾਂ ਦੀ ਨੀਂਹ ਰੱਖੀ ਗਈ ਹੈ, ਸਿਰਫ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕਿ ਕੁਝ ਤੱਤਾਂ ਨੂੰ ਵਿਸਥਾਰ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਤਾਂ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਰੱਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ। ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨਾ ਸਿਰਫ ਤਾਂ ਹੀ ਜਾਇਜ਼ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਮੁਢਲੇ ਤੱਥਾਂ ਤੋਂ ਵੀ ਰਹਿਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜੋ ਅਪਰਾਧ ਨੂੰ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਬਿਲਕੁਲ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੁੰਦੇ ਹਨ।

(v) ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਤੱਥਾਂ ਦਾ ਇੱਕ ਸਮੂਹ ਇਹ ਸਾਬਤ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈਃ (ਏ) ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇੱਕ ਸਿਵਲ ਗਲਤ; ਜਾਂ (ਬੀ) ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇੱਕ ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਪਰਾਧ; ਜਾਂ (ਸੀ) ਇੱਕ ਸਿਵਲ ਗਲਤ ਅਤੇ ਇੱਕ ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਪਰਾਧ ਵੀ। ਇੱਕ ਵਪਾਰਕ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਜਾਂ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੇ ਵਿਵਾਦ ਵਿੱਚ, ਸਿਵਲ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਇਲਾਜ ਦੀ ਮੰਗ ਲਈ ਕਾਰਵਾਈ ਦਾ ਕਾਰਨ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਇੱਕ ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਪਰਾਧ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਕਿਉਂਕਿ ਇੱਕ ਸਿਵਲ ਕਾਰਵਾਈ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਅਤੇ ਗੁੰਜਾਇਸ਼ ਇੱਕ ਅਪਰਾਧਿਕ ਕਾਰਵਾਈ ਤੋਂ ਵੱਖਰੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਸਿਰਫ ਇਹ ਤੱਥ ਕਿ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਇੱਕ ਵਪਾਰਕ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਜਾਂ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ, ਜਿਸ ਲਈ ਇੱਕ ਸਿਵਲ ਉਪਾਅ ਉਪਲਬਧ ਹੈ ਜਾਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਅਪਰਾਧਿਕ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਜਾਂਚ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ ਇੱਕ ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਪਰਾਧ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਕਰਦੇ ਹਨ ਜਾਂ ਨਹੀਂ।

13. ਜਦੋਂ ਕਿ ਇਸ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ, ਵਪਾਰਕ ਹਲਕਿਆਂ ਵਿੱਚ ਸਿਰਫ਼ ਸਿਵਲ ਵਿਵਾਦਾਂ ਨੂੰ ਅਪਰਾਧਿਕ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਬਦਲਣ ਦੇ ਵਧ ਰਹੇ ਰੁਝਾਨ ਵੱਲ ਧਿਆਨ ਦੇਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇੱਕ ਪ੍ਰਚਲਿਤ ਧਾਰਨਾ ਦੇ ਕਾਰਨ ਹੈ ਕਿ ਸਿਵਲ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਉਪਾਅ ਸਮੇਂ ਦੀ ਖਪਤ ਕਰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਰਿਣਦਾਤਾਵਾਂ/ਲੈਣਦਾਰਾਂ ਦੇ ਹਿੱਤਾਂ ਦੀ ਢੁਕਵੀਂ ਰੱਖਿਆ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਅਜਿਹੀ ਪ੍ਰਵਿਰਤੀ ਕਈ ਪਰਿਵਾਰਕ ਝਗੜਿਆਂ ਵਿੱਚ ਵੀ ਵੇਖੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਵਿਆਹਾਂ/ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਵਿੱਚ ਵਿਘਨ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਵੀ ਇੱਕ ਧਾਰਨਾ ਹੈ ਕਿ ਜੇ ਕੋਈ ਵਿਅਕਤੀ ਕਿਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਪਰਾਧਿਕ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਫਸ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਜਲਦੀ ਹੀ ਸਮਝੌਤਾ ਹੋਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ। ਸਿਵਲ ਵਿਵਾਦਾਂ ਅਤੇ ਦਾਅਵਿਆਂ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਪਰਾਧ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਨੂੰ ਅਪਰਾਧਿਕ ਮੁਕੱਦਮੇ ਰਾਹੀਂ ਦਬਾਅ ਪਾ ਕੇ ਸੁਲਝਾਉਣ ਦੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਦੀ ਨਿੰਦਾ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਨਿਰਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਵਿਚ ਜੀ. ਸਾਗਰ ਸੂਰੀ ਬਨਾਮ ਯੂ.ਪੀ. [(2000) 2 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 636 : 2000 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ (ਕਰਿ) 513] ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਦੇਖਿਆ: (ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ ਪਨਾ. 643, ਪੈਰਾ 8)

ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ, "ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਕੋਈ ਮਾਮਲਾ, ਜੋ ਲਾਜ਼ਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਿਵਲ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਦਾ ਹੈ, ਨੂੰ ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਪੁਸ਼ਾਕ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਅਪਰਾਧਿਕ ਕਾਰਵਾਈ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਉਪਲਬਧ ਹੋਰ ਉਪਾਵਾਂ ਦਾ ਸ਼ਾਰਟਕੱਟ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਇੱਕ ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਸਾਵਧਾਨੀ ਵਰਤਣੀ ਪੈਂਦੀ ਹੈ। ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਲਈ ਇਹ ਗੰਭੀਰ ਮਾਮਲਾ ਹੈ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕੁਝ ਸਿਧਾਂਤ ਰੱਖੇ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 482 ਦੇ ਤਹਿਤ ਆਪਣੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨੀ ਹੈ। ਇਸ ਧਾਰਾ ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਲਈ ਜਾਂ ਨਿਆਂ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।

14. ਜਦੋਂ ਕਿ ਕਿਸੇ ਜਾਇਜ਼ ਕਾਰਨ ਜਾਂ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਵਾਲੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਅਪਰਾਧਿਕ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਉਪਲਬਧ ਉਪਚਾਰ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਨ ਤੋਂ ਰੋਕਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ, ਇੱਕ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਜੋ ਮੁਕੱਦਮਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਜਾਰੀ ਰੱਖਦਾ ਹੈ, ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਾਣੂ ਹੈ ਕਿ ਅਪਰਾਧਿਕ ਕਾਰਵਾਈ ਅਣਉਚਿਤ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸਦਾ ਉਪਾਅ ਸਿਰਫ ਸਿਵਲ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਹੈ, ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਅਜਿਹੀਆਂ ਗਲਤ ਅਪਰਾਧਿਕ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਦੇ ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਖੁਦ ਜਵਾਬਦੇਹ ਬਣਾਇਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇੱਕ ਸਕਾਰਾਤਮਕ ਕਦਮ ਜੋ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਲਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਬੇਲੋੜੇ ਮੁਕੱਦਮਿਆਂ ਅਤੇ ਨਿਰਦੋਸ਼ ਧਿਰਾਂ ਨੂੰ ਤੰਗ ਕਰਨ ਤੋਂ ਰੋਕਣ ਲਈ, ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨਾ ਹੈ

ਧਾਰਾ 250 ਸੀ. ਆਰ. ਪੀ. ਸੀ. ਦੇ ਤਹਿਤ ਸ਼ਕਤੀ ਵਧੇਰੇ ਵਾਰ, ਜਿੱਥੇ ਉਹ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਵੱਲੋਂ ਈਰਖਾ ਜਾਂ ਵਿਅਰਥਤਾ ਜਾਂ ਗਲਤ ਇਰਾਦਿਆਂ ਨੂੰ ਪਛਾਣਦੇ ਹਨ। ਜਿਵੇਂ ਵੀ ਹੋਵੇ "।

10. ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਵਪਾਰਕ ਹਲਕਿਆਂ ਵਿੱਚ ਸਿਰਫ਼ ਸਿਵਲ ਵਿਵਾਦਾਂ ਨੂੰ ਅਪਰਾਧਿਕ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਤਬਦੀਲ ਕਰਨ ਦੇ ਵਧ ਰਹੇ ਰੁਝਾਨ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਚਿੰਤਾ ਦਾ ਵੀ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇੱਕ ਪ੍ਰਚਲਿਤ ਧਾਰਨਾ ਦੇ ਕਾਰਨ ਹੈ ਕਿ ਸਿਵਲ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਉਪਾਅ ਸਮੇਂ ਦੀ ਖਪਤ ਕਰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਰਿਣਦਾਤਾਵਾਂ/ਲੈਣਦਾਰਾਂ ਦੇ ਹਿੱਤਾਂ ਦੀ ਢੁਕਵੀਂ ਰੱਖਿਆ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਕਿ ਇੱਕ ਪ੍ਰਭਾਵ ਹੈ ਕਿ ਜੇ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਪਰਾਧਿਕ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਫਸਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਜਲਦੀ ਹੀ ਸਮਝੌਤਾ ਹੋਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ। ਅਦਾਲਤ, ਜੀ. ਸਾਗਰ ਸੂਰੀ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਯੂ.ਪੀ. ਦੇ ਰਾਜ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਇਸ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਾਨੂੰਨ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਨੇ ਮੰਨਿਆ ਕਿ ਸਿਵਲ ਵਿਵਾਦਾਂ ਅਤੇ ਦਾਅਵਿਆਂ ਨੂੰ ਸੁਲਝਾਉਣ ਦੀ ਕੋਈ ਵੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਪਰਾਧ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਨੂੰ ਅਪਰਾਧਿਕ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਉਣ ਦੁਆਰਾ ਦਬਾਅ ਪਾ ਕੇ ਅਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਨਿਰਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਕਿ ਹਾਲਾਂਕਿ ਕਿਸੇ ਵੀ ਜਾਇਜ਼ ਕਾਰਨ ਜਾਂ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਅਪਰਾਧਿਕ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਉਪਲਬਧ ਉਪਚਾਰਾਂ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਨ ਤੋਂ ਨਹੀਂ ਰੋਕਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ, ਪਰ ਇੱਕ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਜੋ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਉਂਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਉਂਦਾ ਹੈ, ਇਸ ਗੱਲ ਤੋਂ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਾਣੂ ਹੈ ਕਿ ਅਪਰਾਧਿਕ ਕਾਰਵਾਈ ਅਣਉਚਿਤ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸਦਾ ਉਪਾਅ ਸਿਰਫ ਸਿਵਲ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਹੈ, ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਅਜਿਹੀਆਂ ਗਲਤ ਅਪਰਾਧਿਕ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਦੇ ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਖੁਦ ਜਵਾਬਦੇਹ ਬਣਾਇਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

11. ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਪ੍ਰੋ. ਆਰ.ਕੇ. ਵਿਜੈਸਾਰਥੀ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਸੁਧਾ ਸੀਤਾਰਮ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ 3 ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਆਈਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 415 ਅਤੇ 420 ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਪਰਾਧ ਦਾ ਗਠਨ ਕਰਨ ਲਈ ਸਮੱਗਰੀ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਕੱਢਿਆ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿਃ

"15. ਦੰਡ ਸੰਹਿਤਾ ਦੀ ਧਾਰਾ 415 ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੜ੍ਹਦੀ ਹੈਃ
"415. ਧੋਖਾਧੜੀ-ਜਿਹੜਾ ਵੀ, ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਧੋਖਾ ਦੇ ਕੇ, ਧੋਖਾਧੜੀ ਜਾਂ ਬੇਈਮਾਨੀ ਨਾਲ ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਕੋਈ ਜਾਇਦਾਦ ਸੌਂਪਣ ਲਈ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਜਾਂ ਸਹਿਮਤੀ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੋਈ ਵਿਅਕਤੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਜਾਇਦਾਦ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਕੋਲ ਰੱਖੇਗਾ, ਜਾਂ ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਲਈ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਕੁਝ ਵੀ ਕਰਨ ਲਈ ਛੱਡ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਉਹ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗਾ ਜਾਂ ਛੱਡ ਦੇਵੇਗਾ ਜੇ ਉਹ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਧੋਖਾ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ ਸੀ, ਅਤੇ ਕਿਹੜਾ ਕੰਮ ਜਾਂ ਭੁੱਲ ਕਾਰਨ ਬਣਦਾ ਹੈ

2 [2000] 1 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ 417 : (2000) 2 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 636 : 2000 ਆਈ.ਐਨ.ਐਸ.ਸੀ 34
3 [2019] 2 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ 185 : (2019) 16 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 739 : 2019 ਆਈ.ਐਨ.ਐਸ.ਸੀ 216

ਜਾਂ ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਸਰੀਰ, ਮਨ, ਵੱਕਾਰ ਜਾਂ ਸੰਪਤੀ ਨੂੰ ਨੁਕਸਾਨ ਜਾਂ ਨੁਕਸਾਨ ਪਹੁੰਚਾਉਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ, ਨੂੰ "ਧੋਖਾ" ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

16. ਧੋਖਾਧੜ੍ਹੀ ਦਾ ਅਪਰਾਧ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਤੱਤ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹਨਃ

16.1. ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਧੋਖਾ ਦੇ ਕੇ ਧੋਖਾਧੜ੍ਹੀ ਜਾਂ ਬੇਈਮਾਨੀ ਦਾ ਲਾਲਚ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈਃ

16.1.1. ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਕੋਈ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇਣ ਲਈ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਇਸ ਗੱਲ ਲਈ ਸਹਿਮਤੀ ਦੇਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਕਿ ਕੋਈ ਵਿਅਕਤੀ ਕੋਈ ਜਾਇਦਾਦ ਆਪਣੇ ਕੋਲ ਰੱਖੇਗਾ, ਜਾਂ

16.1.2. ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ ਅਜਿਹਾ ਕੁਝ ਕਰਨ ਜਾਂ ਛੱਡਣ ਲਈ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜੋ ਉਹ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗਾ ਜਾਂ ਛੱਡ ਦੇਵੇਗਾ ਜੇ ਉਸ ਨੂੰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਧੋਖਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ; ਅਤੇ
16.2. ਉਪਰੋਕਤ 16.1.2 ਦੁਆਰਾ ਕਵਰ ਕੀਤੇ ਕੇਸਾਂ ਵਿੱਚ, ਐਕਟ ਜਾਂ ਭੁੱਲ ਉਹ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਜੋ ਸਰੀਰ, ਮਨ, ਵੱਕਾਰ ਜਾਂ ਜਾਇਦਾਦ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਨੁਕਸਾਨ ਜਾਂ ਨੁਕਸਾਨ ਪਹੁੰਚਾਉਂਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਸੰਭਾਵਤ ਤੌਰ ਤੇ ਨੁਕਸਾਨ ਪਹੁੰਚਾਉਂਦੀ ਹੈ.

17. ਧੋਖਾਧੜ੍ਹੀ ਜਾਂ ਬੇਈਮਾਨੀ ਦਾ ਲਾਲਚ ਅਪਰਾਧ ਦਾ ਇੱਕ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹਿੱਸਾ ਹੈ। ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਜੋ ਬੇਈਮਾਨੀ ਨਾਲ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਕੋਈ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇਣ ਲਈ ਉਕਸਾਉਂਦਾ ਹੈ, ਉਹ ਧੋਖਾਧੜ੍ਹੀ ਦੇ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਹੈ।

18. ਦੰਡ ਸੰਹਿਤਾ ਦੀ ਧਾਰਾ 420 ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੈਃ
"420. ਧੋਖਾਧੜ੍ਹੀ ਅਤੇ ਬੇਈਮਾਨੀ ਨਾਲ ਸੰਪਤੀ ਦੀ ਸਪੁਰਦਗੀ ਨੂੰ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਕਰਨਾ-ਜੋ ਕੋਈ ਵੀ ਧੋਖਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਧੋਖੇਬਾਜ਼ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਕੋਈ ਜਾਇਦਾਦ ਸੌਂਪਣ ਲਈ, ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਕੀਮਤੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੇ ਪੂਰੇ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹਿੱਸੇ ਨੂੰ ਬਣਾਉਣ, ਬਦਲਣ ਜਾਂ ਨਸ਼ਟ ਕਰਨ ਲਈ, ਜਾਂ ਕੋਈ ਵੀ ਚੀਜ਼ ਜੋ ਦਸਤਖਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਜਾਂ ਸੀਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਅਤੇ ਜੋ ਇੱਕ ਕੀਮਤੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਵਿੱਚ ਤਬਦੀਲ ਹੋਣ ਦੇ ਸਮਰੱਥ ਹੈ, ਨੂੰ ਸੱਤ ਸਾਲ ਤੱਕ ਦੀ ਮਿਆਦ ਲਈ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਰਣਨ ਦੀ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ, ਅਤੇ ਜੁਰਮਾਨਾ ਵੀ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

19. ਧਾਰਾ 420 ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਤੱਤ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹਨਃ

19.1. ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 415 ਅਧੀਨ ਧੋਖਾਧੜ੍ਹੀ ਦਾ ਅਪਰਾਧ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ; ਅਤੇ

19.2. ਠੱਗੇ ਗਏ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਬੇਈਮਾਨੀ ਨਾਲ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ
(ਏ) ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਜਾਇਦਾਦ ਸੌਂਪਣਾ; ਜਾਂ

(ਬੀ) ਕੀਮਤੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਹਸਤਾਖਰਿਤ ਜਾਂ ਸੀਲਬੰਦ ਅਤੇ ਕੀਮਤੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਵਿੱਚ ਬਦਲਣ ਦੇ ਸਮਰੱਥ ਚੀਜ਼ ਨੂੰ ਬਣਾਉਣਾ, ਬਦਲਣਾ ਜਾਂ ਨਸ਼ਟ ਕਰਨਾ।
20. ਧਾਰਾ 420 ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਪਰਾਧ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਧੋਖਾਧੜ੍ਹੀ ਇੱਕ ਜ਼ਰੂਰੀ ਤੱਤ ਹੈ।

12. ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਵਿਚਾਰ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਅਰਚਨਾ ਰਾਣਾ ਬਨਾਮ ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ [4], ਦੀਪਕ ਗਾਬਾ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ [5] ਅਤੇ ਮਰੀਅਮ ਫਸੀਹੁਦੀਨ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਅਦੂਗੋਦੀ ਪੁਲਿਸ ਸਟੇਸ਼ਨ ਅਤੇ ਹੋਰ[6] ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਲਿਆ ਹੈ।
13. ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਆਈ. ਪੀ. ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 420 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਆਕਰਸ਼ਿਤ ਕਰਨ ਲਈ, ਐਫ. ਆਈ. ਆਰ./ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਨੂੰ ਇਹ ਦਰਸਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਆਈ. ਪੀ. ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 415 ਦੇ ਤੱਤ ਬਣਾਏ ਗਏ ਹਨ ਅਤੇ ਠੱਗੇ ਗਏ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਜਾਇਦਾਦ ਪਹੁੰਚਾਉਣ ਲਈ ਬੇਇੱਜ਼ਤੀ ਨਾਲ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ; ਜਾਂ ਕੀਮਤੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਹਸਤਾਖਰ ਜਾਂ ਸੀਲਬੰਦ ਅਤੇ ਕੀਮਤੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਵਿੱਚ ਬਦਲਣ ਦੇ ਸਮਰੱਥ ਕੁਝ ਵੀ ਬਣਾਉਣਾ, ਬਦਲਣਾ ਜਾਂ ਨਸ਼ਟ ਕਰਨਾ। ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ, ਆਈ. ਪੀ. ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 420 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਆਕਰਸ਼ਿਤ ਕਰਨ ਲਈ, ਇਹ ਦਿਖਾਇਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਐਫ. ਆਈ. ਆਰ/ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਵਿੱਚ ਖੁਲਾਸਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈਃ

(i) ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਧੋਖਾ ਦੇਣਾ;
(ii) ਧੋਖਾਧੜ੍ਹੀ ਨਾਲ ਜਾਂ ਬੇਈਮਾਨੀ ਨਾਲ ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਕੋਈ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇਣ ਲਈ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਕਰਨਾ;ਅਤੇ
(iii) ਲਾਲਚ ਦੇਣ ਵੇਲੇ ਦੋਸ਼ੀ ਦਾ ਬੇਈਮਾਨ ਇਰਾਦਾ।

14. ਮੌਜੂਦਾ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਐੱਫ. ਆਈ. ਆਰ. ਵਿੱਚ ਪਾਏ ਗਏ ਬਿਆਨ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹਨਃ

4 (2021) 3 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 751 : 2021 ਆਈ.ਐਨ.ਐਸ. ਸੀ 135

5 (2023) 3 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 423 : 2023 ਆਈ.ਐਨ.ਐਸ. ਸੀ 1

6 [2024] 1 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ 623 : 2024 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ ਔਨਲਾਈਨ SC 58 : 2024 ਆਈ.ਐਨ.ਐਸ. ਸੀ 49

ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ, "ਉਕਤ ਲਕਸ਼ਮਣਨ (ਦੋਸ਼ੀ ਨੰਬਰ 1) ਦੇ ਇਸ਼ਾਰੇ 'ਤੇ ਮੈਂ (ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ) ਨੇ ਸਿੱਧੇ ਤੌਰ' ਤੇ 20,00,000/- ਰੁਪਏ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤਾ। ਇੱਕ ਮੋਹਨ (ਅਪੀਲਕਰਤਾ-ਦੋਸ਼ੀ ਨੰ. 3) ਅਤੇ ਉਕਤ ਲਕਸ਼ਮਣਨ (ਦੋਸ਼ੀ ਨੰਬਰ 1) ਨੇ ਮੋਹਨ ਨੂੰ ਸੁੰਗੁਵਰਚਤਰਮ ਵਿਖੇ ਆਪਣੀਆਂ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਖਰੀਦਣ ਲਈ 18 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਤੋਂ ਵੱਧ ਦੀ ਬਾਕੀ ਵਿਕਰੀ ਦਾ ਵਿਚਾਰ ਤਬਦੀਲ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਪਰ ਅਪੀਲਕਰਤਾ/ਦੋਸ਼ੀ ਨੰਬਰ. 3 ਦੁਆਰਾ ਮਿਤੀ 03.02.2017 ਦੇ ਵਿਕਰੀ ਡੀਡ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਨੂੰ ਦਬਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

15. ਇਸ ਦੇ ਨਿਰੀਖਣ ਤੋਂ ਪਤਾ ਲੱਗੇਗਾ ਕਿ ਉਕਤ ਕਥਨਾਂ ਵਿੱਚ ਵੀ, ਲਾਲਚ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ ਸਿਰਫ ਦੋਸ਼ੀ ਨੰ. 1. ਅਸੀਂ ਪੂਰੀ ਐੱਫ. ਆਈ. ਆਰ. ਦਾ ਅਧਿਐਨ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਉਪਰੋਕਤ ਦੋਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ, ਮੌਜੂਦਾ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੋਸ਼ੀ ਨੰ. 3. ਬਾਕੀ ਦੋਸ਼ ਦੋਸ਼ੀ ਨੰ. 1. (ਲਕਸ਼ਮਣ). ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਲਾਲਚ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਇਲਜ਼ਾਮ ਸਿਰਫ ਦੋਸ਼ੀ ਨੰ. 1 ਅਤੇ 2.

16. ਇੰਨਾ ਹੀ ਨਹੀਂ, ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਵਿੱਚ ਵੀ, ਮੌਜੂਦਾ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਇਕੋ ਭੂਮਿਕਾ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਪਾਈ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈਃ

ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਏ 2 ਨੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਨੂੰ ਇਹ ਕਹਿੰਦੇ ਹੋਏ ਇਕ ਵਾਰ ਫਿਰ ਲਾਲਚ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਕਿ ਏ 1 ਚਿੱਤੂਰ ਪਿੰਡ, ਤਿਰੂਪਰੁੰਬੁਦੁਰ ਤਾਲੁਕ ਵਿੱਚ 9.80 ਏਕੜ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਖਾਕਾ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਏ 3 ਦੇ ਜਨਰਲ ਪਾਵਰ ਆਫ਼ ਅਟਾਰਨੀ ਅਧੀਨ ਹੈ ਅਤੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਨੂੰ ਵੱਡਾ ਲਾਭ ਮਿਲੇਗਾ ਜੇ ਉਹ 3 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦਾ ਨਿਵੇਸ਼ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਪ੍ਰਾਜੈਕਟ 'ਤੇ 2 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਖਰਚ ਕੀਤੇ ਜਾਣਗੇ। ਏ 1 ਨੇ ਵੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਨੂੰ ਲਾਲਚ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਉਹ ਉਸ ਨੂੰ ਮੁਨਾਫੇ ਵਿੱਚੋਂ ਹਿੱਸਾ ਦੇਵੇਗਾ ਅਤੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ 9.80 ਏਕੜ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਜਨਰਲ ਪਾਵਰ ਆਫ਼ ਅਟਾਰਨੀ ਡੀਡ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ। ਨੰ. ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਵਿੱਚ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਦੇ ਢੰਗ ਨਾਲ 03.02.2017 ਨੂੰ ਸੁੰਗੁਵਰਚੱਟੀਰਾਮ ਸਬ ਰਜਿਸਟਰਾਰ ਦਫਤਰ ਵਿੱਚ 3733/2017.

.....

ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਏ 1 ਤੋਂ ਰੁਪਏ ਟ੍ਰਾਂਸਫਰ ਕਰਨ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ 'ਤੇ। 20,00,000/- ਰੁਪਏ ਏ3 ਦੇ ਤਮਿਲ ਨਾਡੂ ਮਰਕੈਂਟਾਈਲ ਬੈਂਕ ਖਾਤੇ ਵਿੱਚ ਏ3 ਦੁਆਰਾ ਏ1 ਨੂੰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਵਿਕਰੀ ਲਈ, ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਨੇ 02.02.2017 ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਯੈੱਸ ਬੈਂਕ ਖਾਤੇ ਤੋਂ ਏ3 ਦੇ ਤਮਿਲ ਨਾਡੂ ਮਰਕੈਂਟਾਈਲ ਬੈਂਕ ਖਾਤੇ ਵਿੱਚ 20,00,000/- ਰੁਪਏ ਦੀ ਰਕਮ ਆਨਲਾਈਨ ਟ੍ਰਾਂਸਫਰ ਕੀਤੀ ਸੀ।

17. ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਵਿਰੁੱਧ ਇਕੋ ਇਕ ਦੋਸ਼ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਨੰ. 1 ਨੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦੇ ਪੱਖ ਵਿੱਚ ਉਸ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਜੀ. ਪੀ. ਏ. ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜੋ ਮੌਜੂਦਾ ਅਪੀਲਕਰਤਾ-ਦੋਸ਼ੀ ਨੰਬਰ. 3 ਤੋਂ ਖਰੀਦੀ ਗਈ ਹੈ। ਦੂਜਾ ਦੋਸ਼ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਨੰ. 1 ਰੁਪਏ ਟ੍ਰਾਂਸਫਰ ਕਰਨ ਲਈ। 20,00,000/- ਦੋਸ਼ੀ ਨੰ. 3 ਦੇ ਤਾਮਿਲਨਾਡੂ ਮਰਕੈਂਟਾਈਲ ਬੈਂਕ ਖਾਤੇ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲਕਰਤਾ-ਦੋਸ਼ੀ ਨੰਬਰ. 3 ਦੁਆਰਾ ਦੋਸ਼ੀ ਨੰਬਰ 1 ਨੂੰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਵਿਕਰੀ ਲਈ, ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਨੇ 20,00,000/- ਰੁਪਏ ਦੀ ਰਕਮ ਆਨਲਾਈਨ ਟ੍ਰਾਂਸਫਰ ਕੀਤੀ ਸੀ।

18. ਇਹ ਇੱਕ ਨਿਰਵਿਵਾਦ ਸਥਿਤੀ ਹੈ ਕਿ 20,00,000/- ਰੁਪਏ ਦੀ ਉਕਤ ਰਕਮ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਣ 'ਤੇ, ਮੌਜੂਦਾ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਦੋਸ਼ੀ ਨੰਬਰ 1 ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਵਿਕਰੀ ਡੀਡ ਦੁਆਰਾ ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ ਤਬਦੀਲ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਇਹ ਵੀ ਨਿਰਵਿਵਾਦ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੋਸ਼ੀ ਨੰ. 1 ਨੇ ਉਸੇ ਦਿਨ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਜੀ. ਪੀ. ਏ. ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ-ਦੋਸ਼ੀ ਨੰਬਰ. 3 ਦੁਆਰਾ ਦੋਸ਼ੀ ਨੰਬਰ 1 ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਵਿਕਰੀ ਡੀਡ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਵਿੱਚ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦਾ ਵਰਣਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਪਰ ਮੌਜੂਦਾ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਕੋਈ ਭੂਮਿਕਾ ਨਹੀਂ ਹੈ।

19. ਦੁਹਰਾਉਣ ਦੀ ਕੀਮਤ 'ਤੇ, ਇਹ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਲਾਲਚ ਦੀ ਕੋਈ ਭੂਮਿਕਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਇਸ ਦੀ ਬਜਾਏ, ਐਫ. ਆਈ. ਆਰ. ਅਤੇ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਦੇ ਅਧਿਐਨ ਤੋਂ ਇਹ ਪਤਾ ਲੱਗੇਗਾ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਅਤੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਵਿਚਕਾਰ ਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕੋਈ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਸੰਸਕਰਣ, ਜੇ ਇਸ ਦੇ ਮੁੱਲ ਮੁੱਲ 'ਤੇ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਖੁਲਾਸਾ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਨੰ. 1, ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਖਾਤੇ ਵਿੱਚ 20,00,000/- ਰੁਪਏ ਦੀ ਰਕਮ ਟ੍ਰਾਂਸਫਰ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਉਕਤ ਰਕਮ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ 'ਤੇ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਤੁਰੰਤ ਦੋਸ਼ੀ ਨੰਬਰ 1 ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਵਿਕਰੀ ਡੀਡ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ, ਜਿਸ ਨੇ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਜੀਪੀਏ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ। ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਮੌਜੂਦਾ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਕੋਈ ਭੂਮਿਕਾ ਨਹੀਂ ਦੱਸੀ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਜੋ ਕੁਝ ਵੀ ਹੋਇਆ, ਦੋਸ਼ੀ ਨੰ. 1, ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਅਤੇ ਹੋਰ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀ। ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਉਸ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਵਿੱਚ, ਅਸੀਂ ਪਾਇਆ ਹੈ ਕਿ ਐਫ. ਆਈ. ਆਰ. ਜਾਂ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ, ਭਾਵੇਂ ਇਸ ਦੇ ਮੁੱਲ 'ਤੇ ਲਈ ਗਈ ਹੋਵੇ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਆਈ. ਪੀ. ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 420 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਆਕਰਸ਼ਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਤੱਤਾਂ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ।

20. ਆਈ. ਪੀ. ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 415 ਅਤੇ 420 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਆਕਰਸ਼ਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਬੇਈਮਾਨ ਲਾਲਚ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ। ਸਾਡੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦਾ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਘਾਟ ਹੈ। ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਇਸ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਵਿੱਚ, ਅਸੀਂ ਪਾਇਆ ਹੈ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਵਿਰੁੱਧ ਅਪਰਾਧਿਕ ਕਾਰਵਾਈ ਜਾਰੀ ਰੱਖਣਾ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਹੋਰ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ ਜਿਸ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਨਿਆਂ ਦੀ ਗਲਤੀ ਹੋਵੇਗੀ।

21. ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀਆਂ ਦੀ ਇਸ ਦਲੀਲ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ ਕਿ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਮੌਜੂਦਾ ਅਪੀਲ ਖਾਰਜ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਆਨੰਦ ਕੁਮਾਰ ਮੋਹੱਤਾ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਰਾਜ (ਐੱਨ. ਸੀ. ਟੀ. ਦਿੱਲੀ) ਗ੍ਰਹਿ ਵਿਭਾਗ ਅਤੇ ਹੋਰ[7] ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੀਆਂ ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦੇਣਾ ਉਚਿਤ ਹੋਵੇਗਾਃ

"14. ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਅਸੀਂ ਜਵਾਬਦੇਹ 2 ਲਈ ਸਿੱਖਿਅਤ ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ ਦੀ ਇਸ ਦਲੀਲ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣਾ ਚਾਹਾਂਗੇ ਕਿ ਇੱਕ ਵਾਰ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਦਾਇਰ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਐਫ. ਆਈ. ਆਰ. ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਅਸਵੀਕਾਰਨਯੋਗ ਹੈ। ਸਾਨੂੰ ਜੋਸਫ਼ ਸਲਵਰਾਜ ਏ. ਬਨਾਮ ਗੁਜਰਾਤ ਰਾਜ (2011) 7 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ. 59: (2011) 3 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ. (ਸੀ. ਆਰ. ਆਈ.) 23] ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਇਸ ਦਲੀਲ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਯੋਗਤਾ ਨਜ਼ਰ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦੀ। ਜੋਸਫ ਸਾਲਵਰਾਜ ਏ. ਵਿੱਚ। [ਜੋਸਫ ਸਲਵਰਾਜ ਏ. ਬਨਾਮ ਗੁਜਰਾਤ ਰਾਜ, (2011) 7 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ. 59: (2011) 3 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ. (ਸੀ. ਆਰ. ਆਈ.) 23], ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਸ ਸਵਾਲ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਐਫ. ਆਈ. ਆਰ. ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ ਧਾਰਾ 482 ਦੀ ਪਟੀਸ਼ਨ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਧਾਰਾ 482 ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੇ ਲੰਬਿਤ ਹੋਣ ਦੌਰਾਨ ਪੁਲਿਸ ਦੁਆਰਾ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਨੇ ਕਿਹਾਃ (ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ. ਪੀ. 63, ਪੈਰਾ 16)

"16. ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਵੱਖ-ਵੱਖ ਧਾਰਾਵਾਂ ਦੇ ਆਮ ਨਿਰੀਖਣ ਤੋਂ, ਜਿਸ ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਪੀਲਕਰਤਾ 'ਤੇ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ' ਤੇ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਇਆ ਜਾਣਾ ਹੈ, ਇਹ ਦਰਸਾਏਗਾ ਕਿ ਇਹ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦੀ ਐਫ. ਆਈ. ਆਰ. ਤੋਂ ਵੀ ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਬਣਾਏ ਗਏ ਹਨ। ਭਾਵੇਂ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੁੰਦੀ, ਫਿਰ ਵੀ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ (ਜੋਸੇਫ ਸੈਵਰਾਜ ਏ. ਬਨਾਮ ਗੁਜਰਾਤ ਰਾਜ, 2007 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ. ਔਨਲਾਈਨ ਗੁਜਰਾਤ 365) ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰ ਸਕਦੇ ਸਨ ਕਿ ਕੀ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕਥਿਤ ਅਪਰਾਧ ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰ ਵਿੱਚ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦੀ ਐਫ. ਆਈ. ਆਰ., ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ, ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਆਦਿ ਤੋਂ ਬਣਾਏ ਗਏ ਸਨ। ਜਾਂ ਨਹੀਂ "।

15. ਫਿਰ ਵੀ ਇਹ ਯਾਦ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਦੋਸ਼ੀ ਦੁਆਰਾ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਪ੍ਰਬੰਧ ਧਾਰਾ 482 ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਧਾਰਾ 482 ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਇੱਕ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਅਪੀਲ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ। ਧਾਰਾ 482 ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈਃ

7. [2018] 13 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ 1028 : (2019) 11 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 706 : 2018 ਆਈ.ਐਨ.ਐਸ.ਸੀ 1060

"482. ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੀਆਂ ਅੰਦਰੂਨੀ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਬਚਾਉਣਾ।ਇਸ ਕੋਡ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਵੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੀਆਂ ਅੰਦਰੂਨੀ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਸੀਮਤ ਜਾਂ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਜੋ ਇਸ ਕੋਡ ਦੇ ਤਹਿਤ ਕਿਸੇ ਵੀ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਲਈ ਜਾਂ ਨਿਆਂ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਕਰਨ ਲਈ।

16. ਇਸ ਸੈਕਸ਼ਨ ਦੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹਾ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੋ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਜਾਂ ਨਿਆਂ ਦੀ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਲਈ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨੂੰ ਸਿਰਫ ਐਫ. ਆਈ. ਆਰ. ਦੇ ਪੜ੍ਹਾਅ ਤੱਕ ਸੀਮਤ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਸੈਟਲਡ ਸਿਧਾਂਤ ਹੈ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਧਾਰਾ 482 ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ ਭਾਵੇਂ ਕਿ ਡਿਸਚਾਰਜ ਅਰਜ਼ੀ ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਲੰਬਿਤ ਹੈ [ਜੀ. ਸਾਗਰ ਸੂਰੀ ਬਨਾਮ ਯੂ.ਪੀ. ਰਾਜ, (2000) 2 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 636, ਪੈਰਾ 7:2000 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ (ਕਰਿ) 513. ਉਮੇਸ਼ ਕੁਮਾਰ ਬਨਾਮ ਸਟੇਟ ਆਫ਼ ਏ.ਪੀ., (2013) 10 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 591, ਪੈਰਾ 20: (2014) 1 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ (ਕਰਿ) 338: (2014) 2 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ (ਐੱਲ.ਐੱਡ.ਐੱਸ) 237]। ਦਰਅਸਲ, ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਇੱਕ ਮਜ਼ਾਕ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਵਿਰੁੱਧ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਐਫ. ਆਈ. ਆਰ. ਦੇ ਪੜ੍ਹਾਅ 'ਤੇ ਦਖ਼ਲ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਪਰ ਜੇ ਇਹ ਅੱਗੇ ਵਧਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਦੋਸ਼ ਇੱਕ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋ ਗਏ ਹਨ ਤਾਂ ਨਹੀਂ। ਇਸ ਦੇ ਉਲਟ ਇਹ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜੇ ਐੱਫ. ਆਈ. ਆਰ. ਨੇ ਜਾਂਚ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਦਾ ਰੂਪ ਲੈ ਲਿਆ ਹੈ ਤਾਂ ਐੱਫ. ਆਈ. ਆਰ. ਕਾਰਨ ਹੋਈ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਹੋਰ ਵਧ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਸ਼ਕਤੀ ਬਿਨਾਂ ਸ਼ੱਕ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਲਈ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ।
[ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ]

22. ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਨਜ਼ਰੀਆ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਐੱਸ.ਪੀ.ਓ.ਏ ਰਾਹੀਂ ਹਾਜੀ ਇਕਬਾਲ ਉਰਫ ਬਾਲਾ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਲਿਆ ਹੈ। ਯੂ.ਪੀ.ਦਾ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ[8]

23. ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਇਸ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਵਿਵਾਦ ਦਾ ਕੋਈ ਮਹੱਤਵ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਫੈਸਲਾ
24. ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ, ਅਸੀਂ ਅਪੀਲ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦੇਣ ਲਈ ਝੁਕਾਅ ਰੱਖਦੇ ਹਾਂ। 15 ਜੁਲਾਈ 2022 ਨੂੰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਓ.ਪੀ. ਵਿੱਚ 2020 ਦਾ ਨੰ.20716 ਅਤੇ ਅਪਰਾਧੀ ਐਮ.ਪੀ. ਨੰ. 2020 ਦਾ 8763 ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਇਕ ਪਾਸੇ ਰੱਖ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

8. 2023 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ ਔਨਲਾਈਨ ਐਸ.ਸੀ 946 : 2023 ਆਈ.ਐਨ.ਐਸ. ਸੀ 688

2020 ਦੇ ਅਪਰਾਧ ਨੰ. 21 ਵਿੱਚ ਐਫ. ਆਈ. ਆਰ. ਅਤੇ ਮੌਜੂਦਾ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਵਿਰੁੱਧ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

25. ਲੰਬਿਤ ਅਰਜ਼ੀਆਂ, ਜੇ ਕੋਈ ਹਨ, ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

ਸਿਰਲੇਖ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਦੁਆਰਾ ਤਿਆਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨਃ

ਦਿਵਿਆ ਪਾਂਡੇ ਕੇਸ ਦਾ ਨਤੀਜਾਃ
ਅਪੀਲ ਦੀ ਆਗਿਆ ਹੈ।

ਡਿਸਕਲੇਮਰ :- ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਆ ਨਿਰਣਾਂ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

Advocate Shifa Kler